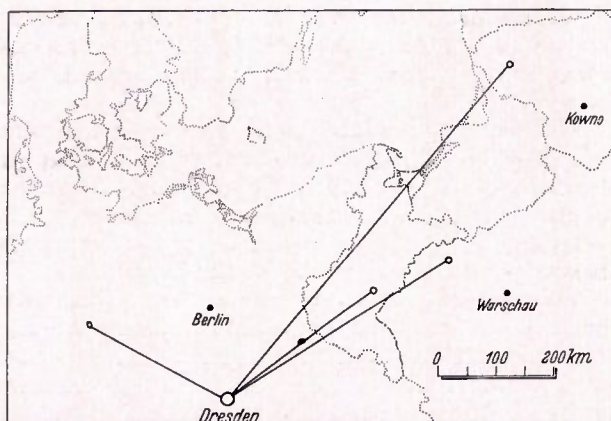

Trekwegen van de, in het winterkwartier te Dresden geringde, Rosse Vleermuizen (*Nyctalus noctula* Schreb.) (n. Eisentraut).

trekt over grotere afstanden. Eisentraut vermeldt terugmeldingen van 280, 310, 375, 460 en 750 km. Voor 't ringonderzoek bleek ook, dat vleermuizen zeer „Ortstreu” zijn, dus terugkeeren naar bepaalde plaatsen. E. vond vele geringde vleermuizen de volgende winters weer terug op dezelfde plaats, waar hij de dieren in winterslaap had geringd. Opmerkelijk is 't volgende. In slaaptoestand werd een vleermuis in de omgeving van Berlijn gevangen, getransporteerd naar Silezië. 't Dier bracht daar zijn verderen winterslaap in een grot door, maar werd den volgenden winter weer in slaaptoestand aangetroffen op zijn oude plaats bij Berlijn.

Pater Schmitz deelt mede, dat hij destijds aan Prof. P. Matschie te Berlijn vleermuizen zond uit Z. Limburg en hierna bericht ontving, dat bij dit materiaal variëteiten waren, die reeds 100 jaar geleden door Temminck werden beschreven, maar sindsdien niet meer werden opgemerkt.

De heer Caselli zegt, dat hij 6 October boven Valkenburg een groot aantal kraanvogels heeft gezien, trekkende in zuidelijke richting. Hij bericht ons verder, dat hij 9 October eveneens boven Valkenburg een troep van 14 buizerden waarnam. De troep trok in Z.W. richting langs den Wilhelminatoren en cirkelde daar, in twee groepen ieder van 7 stuks op 200 m van elkaar, rond.

Ten slotte stelt de heer Waage een aantal vragen over de hamster (Korenwolf). De lezing van Band I „Monographien der Wildsäugetiere”, n.l. „Beiträge zur Biologie insbes. Fortpflanzungsbiologie des Hamsters” van H. Petzsch, bracht spr. op 't idee het volgende vragenlijstje samen te stellen, in de hoop, dat velen hier in Limburg, iets kunnen en willen mededeelen en zoo bijdragen de vele leemten in onze kennis van dit dier aan te vullen.

1. Kent U gevallen, waarin een hamster een mensch of een groot zoogdier (paard, koe) heeft aangevallen?
2. Kent U gevallen, dat een hamster in gevangenschap geheel tam werd en misschien zelfs kunstjes leerde? Was 't een mannetje of wijfje?

3. Heeft iemand waargenomen, dat een hamster, muizen, kikkers, keverlarven, regenwormen ving?
4. Gaat de hamster in Limburg achteruit en zoo ja, kan 't gebruik van kunstmest hierbij een rol spelen?
5. Heeft iemand waargenomen 'n geheel zwarte of witte hamster?
6. Scheidt de hamster in den paartijd geurstoffen af?
7. Wanneer vindt de paring plaats?
8. Wordt één wijfje door meerdere mannetjes in één voortplantingsperiode bevrucht?
9. Hoe groot is 't aantal jongen, dat per keer geworpen wordt?
10. Hoeveel keer werpt de hamster per jaar? Wanneer?
11. Heeft iemand de paring van hamsters waargenomen? Hoe is de paringsstand?
12. Vreet het wijfje meerdere jongen op?

De Voorzitter zegt de eerste vraag te kunnen beantwoorden. Op een avond in Mei, loopend op een landweg te Schinveld, werd spr. plotseling aangevallen door een hamster, die piepend en dan met geopenden muil op hem toe sprong en hem onder de knie trachtte te bijten. Spr. moest zich verweren en trapte hard van zich af, waarbij het dier werd gedood.

BARBAREA STRICTA Andrz.

door

A. De Wever.

H e g i geeft als verspreidingsgebied: N. Europa tot N. Noorwegen en Kola, Engeland, Nederland, de Rijnprovincie en Baden, gematigd N. Azië.

Volgens Rouy, die haar als „forme” van *B. vulgaris* opvat, is ze in Frankrijk foutief opgegeven en steeds verwisseld met den vorm *longisiliquosa* van Barb. rivularis.

Ze werd reeds in de Flora Batava en in de 1e editie van den Prod. Flor. Bat. bij Leiden en voor meerdere plaatsen in Z. Beveland vermeld. Oudemans (Flor. v. Nederl. 1872) betwijfelde deze opgaven. Toch is de beschrijving en afbeelding in de Flora Batava onder No. 1013 wel degelijk van de echte *B. stricta* Andrz. In de 2e editie van Prod. Flor. Bat. 1901 geeft Dr. V u i j c k dan ook, behalve deze oude opgaven nog heel wat groeiplaatsen van later datum, maar voegt er aan toe, dat de planten van Gronsveld in 1892 door v a n V l o t e n vermeld, tot *B. vulgaris* behooren.

De groeiplaatsen genoemd in Prod. d. l. Flore Belge III en suppl. voor Luik en Brabant, hebben alleen betrekking op de variëteit *stricta* van Crépin (Manuel d. l. Fl. Belge ed. 2, 1866) en op *B. stricta* van andere Belgische auteurs, met bijvoeging van „an Andrz.?”

Ook in de nieuwe Catalogus van H a u m a n e n B a l l e 1934, wordt de echte *B. stricta* van Andrz. niet genoemd.

Volgens H ö p p n e r - P r e u s s (1926) is ze in Westfalen en Rijnprovincie zeldzaam, waar ze

haar aangeven o.a. voor Krefeld, Kleef, Wesel. Dit gebied sluit waarschijnlijk aan bij 't land van Nijmegen, vanwaar ik ze ontving van Joh. Jansen (Malden). In 't Maasgebied is ze daar veel zeldzamer dan *B. vulgaris*.

In Z. Limb. heb ik ze nog niet gezien.

Behalve door de soortelijke verschillen met *B. vulgaris typica* — kleiner nevenblaadjes, zoowel aan wortel- als stengelbladen en kleiner bloemen — verschilt *B. stricta* Andr. van de var. *rivularis* van *B. vulgaris* ook nog door den scherpsten smaak als van waterkers. Bij *rivularis* is deze wel onaangenaam maar niet scherp. Verder door de gedurende den bloei rechtopgroeijende verlengde bloeiwijzen, die bij *rivularis* dan meer schermachtig zijn, doordat de takken meer schuin naar beneden afstaan. De stijlen op de hauwen zijn bij *stricta* maar $\frac{1}{2}$ —1 mm lang, bij *rivularis* 2—3 mm.

Groene bloemen zijn door Surinagar in Kruidkund. Archief, 2e ser., 2e st., 4e deel, beschreven en afgebeeld; deels was hierbij ook diaphyse frondipare te vinden.

ANTHIDIUM STRIGATUM LATR. EN COELIOXYS ALATA FÖRST.

Nadat de mededeeling in het Natuurhistorisch Maandblad No. 4 van April j.l. gedaan was over *Anthidium strigatum* Latr., welke toen nog niet voor ons land vermeld zou zijn, is mij gebleken, dat zich in de verzameling van het Rijksmuseum te Leiden ook reeds twee exemplaren bevinden, respectievelijk voorzien van de etiketten „Snellen, Rijen, 1877” en „Maurissen, Meerssen”.

Het dier van Snellen, een ♂, wordt ook genoemd in de lijst van C. Ritsema, afgedrukt in het Tijdschrift v. Entomologie No. XXII, jaargang 1878—1879, alsmede een ♂ door Piaget bij de Bildt gevangen.

Daar ze evenwel in de lijst van Van der Vecht, welke in Zool. Mededeelingen, Deel XIII, aflev. 1 en 2, 1930, verschenen is, niet zijn opgenomen, was de aanwezigheid van de twee eerstgenoemde dieren mij nog niet bekend.

Deze interessante bij schijnt bovendien in het geheel niet zeldzaam te zijn; want behalve het op 19 Juli 1918 te Bemelen gevangen ♂, en het in Augustus 1935 te Heerlen gevangen ♀, zijn er in den tuin van het Museum te Maastricht niet minder dan 4 exemplaren gedurende den afgeloopen zomer gevangen, alle op *Sedum acre* (Muurpeper).

Volgens Schmiedeknecht zou *strigatum* bij voorkeur op *Lotus* en *Scabiosa* vliegen, terwijl Friese ook nog *Hippocrepis* opgeeft.

In verband met de vermelding in het Natuurhistorisch Maandblad No. 9 van Sept. j.l., van de twee *Coelioxys alata* Först. ♀♀, in Augustus 1937 te Mechelen (Z.L.) en Gulpen gevangen, dient nog te worden opgemerkt, dat zich in de collectie te Leiden ook een ♀ hiervan bevindt, op 28 Juli 1881 door Ritsema te Valkenburg gevangen, dus na het verschijnen van Ritsema's lijst.

Vermoedelijk heeft Van der Vecht bij het samenstellen van zijn lijst in 1929—1930 dit exemplaar niet gezien, althans wordt de soort door hem niet genoemd.

Uit het bovenstaande blijkt weer, over hoe weinig gegevens over het voorkomen in ons land we beschikken, terwijl die gegevens, welke bekend gemaakt zijn, over verschillende tijdschriften zijn verspreid. Een volledige recente lijst hieromtrent bestaat er, voor zoover mij bekend, niet.

Daarom zou ik gaarne in dit Maandblad een opsomming willen geven van de bijen en wespen (Chrysidae, Vespidae, Psammocharidae en Sphegidae), welke tot nu toe in ons land zijn waargenomen, zulks voornamelijk aan de hand van de groote verzamelingen, met inachtname der reeds gepubliceerde lijsten van Van der Vecht, Bouwman e.a. In die lijst zouden dan natuurlijk zooveel mogelijk ook de verschillende streken van ons land gespecificeerd moeten worden.

Gaarne zou ik daartoe van de entomologen, die hier belang in stellen gegevens ontvangen, welke voor deze lijst van gewicht kunnen zijn, in de eerste plaats natuurlijk, wanneer deze betrekking hebben op soorten, welke voor ons land nog niet waren vermeld.

Met de in de laatste jaren groeiende belangstelling voor deze insecten is het toch zeker wel gewenscht, dat we tenminste een bijgewerkt overzicht van de verspreiding in ons land tot onze beschikking hebben.

J. P. VAN LITH.

Wm. van Hillegaersbergstraat 145,
Hillegersberg.

PHORIDEN AUS FLUGZEUGEN, VOM MEERESSTRANDE, AUS PILZEN UND TOTEN SCHNECKEN.

von

H. Schmitz S. J. (Valkenburg L. Holland).

I. Vom britischen Imperial Institute of Entomology erhielt ich zu Beginn des Jahres 1937 fünfzehn Phoriden aus British Ostafrika, die in der Gegend von Kisumu, Kenya Colony, in Flugzeugen der Imperial Airways erbeutet wurden. Ich habe keine Nachricht darüber, und es wird auch wohl keiner darüber Auskunft geben können, wie die Phoriden in die Aëroplane gelangt sind, ob sie am Landungsplatz hineinkamen und die Reise als „blinde Passagiere” mitmachten, oder erst in hoher Luft vom Flugzeug überrascht wurden. Es wäre besonders interessant, wenn wir das letztere annehmen dürften; und tatsächlich hat es eine gewisse Wahrscheinlichkeit für sich. Denn acht der fünfzehn Exemplare gehören zu einer Art der Gattung *Hypocrepides*, die schon früher einmal, und zwar von der Expedition Ch. Alluaud und R. Jeanne, auf dem Kenya selbst angetroffen wurde, in einer Höhe, wo vermutlich heutzutage kein Flug-